tíðindablaðið
sosialurin
Nr. 107 Hósdagur 11. juni 1998 | 72. árgangur | www.sosialurin.fo | Kr. 8,00

Avtalan er betri enn eg hevði væntað

Tað heldur Sigurd Poulsen, landsbankastjóri, um avtaluna, sum landsstýrið og danska stjórnin undirskrivaðu gjáranáttina.

– Talan er um eitt stórt endurgjald, og við eitt eru fíggjarligu umstøðurnar hjá landskassanum broyttar munandi, sigur hann

Síða 5

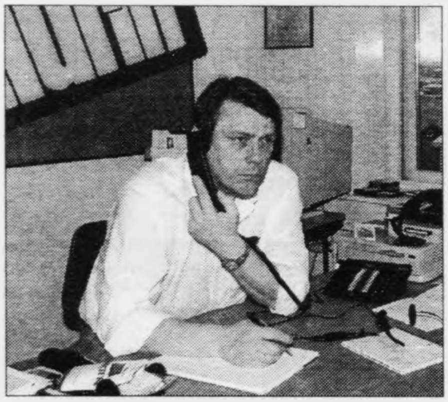

Landsstýrið og stjórnin myrkalagt bankamálið

– Tað er lagt eitt so tjúkt roykslør yvir bankamálið við hesi avtaluni, at eftirtíðin kann ongantíð siga, hvussu nógv vit fingu í endurgjaldi fyri tann órætt, sum varð gjørdur móti okkum í hesum málinum.

Jóannes Eidesgaard, fólkatingsmaður og formaður í Javnaðarflokkinum, heldur, at avtalan í sjálvum sær er góð, men hann hevur alla tíðina víst á, at bankamálið og skuldin ikki áttu at tvinnast saman

Síða 8

Bert neystið er eftir

Umstøðurnar hjá kappróðrinum á eystara armi av Skálafjørðinum hevur ikki verið av teimum bestu seinastu árini, og einki neyst er til bátarnar. Men tað verður nú broytt, og væntandi byrjar arbeiðið upp á eitt nýtt kappróðrarneyst longu um ein mánað

20 síður um Skálafjarðarstevnuna

Jóannes Eidesgaard, formaður javnaðarfloksins:

Landsstýrið og stjórnin myrkalagt bankamálið

-Avtalan í sær sjálvum er góð nokk. Men landsstýrið og stjórnin hava myrkalagt bankamálið við at tengja tað saman við skuldini, og harvið hava vit sum føroyingar ikki fingið eina uppreisn sigur formaður javnaðarfloksins um nýggju avtaluna millum Danmark og Føroyar.

Hóast Jóannes Eidesgaard heldur, at Lykketoft & Co. eru slopnir alt ov væl burtur úr bankamálinum, so heldur hann tó, at talan er um eina góða avtalu. Mynd Jens K. Vang

JAN MULLER

-Tað er lagt eitt slíkt tjúkt roykslør yvir bankamálið við hesi avtaluni, at eftirtíðin kann ongantíð siga, hvussu nógv vit fingu í endurgjaldi fyri tann órætt, sum varð gjørdur móti okkum í bankamálinum.

Hetta sigur formaður javnaðarfloksins, Jóannes Eidesgaard, sum vísir á, at hann alla tíðina hevur hildið, at bankamálið og skuldin áttu ikki at tvinnast saman.

-Tí tað var so umráðandi, at vit fingu eina avtalu, sum var so virðilig, at vit varðveittu okkara stoltleika og aftaná tordu at kennast við at vera føroyingur. Vit skulu ikki hava nakað forerandi frá donum men skulu gjalda okkara skuld aftur. Men vit skuldu eisini hava eina virðiliga avgerð í bankamálinum. Og hana hava vit ikki fingið, nú hesi málini eru tvinnað saman.

Hann sigur seg rætt og slætt vera sera ónøgdan við, at vit nú hava kapitulerað í bankamálinum, eitt mál, sum hevur fylt tann føroyska gerandisdagin nú í nógv ár og har føroyingar eru vornir drignir eftir hárinum.

-Vit, sum vóru við, tá danir settu okkum harðar treytir, sita nú eftir við eini løgnari kenslu. Tí teir somu menn, sum nú gera avtalur, vórðu teir, sum trystu okkum út í støðuna í mars 93. Jóannes Eidesgaard sigur víðari, at tá bólkur sat í løgtinginum við umboðum úr øllum flokkum at viðgera bankamálið, var semja um, at bankamálið skuldi viðgerast fyri seg. Nú er hetta so fullkomiliga broytt.

-Sjálvur haldi eg, at tað hevur øgiliga nógv at siga, at henda avtala ikki sær út sum um, at vit fáa nakrar náðigávur frá donum. Tjóðarinnar stoltleiki býr ikki bara í hesum at kalla okkum suveren, men eisini í tí dagliga, at man virðir eina skuld og rindar hana, og at tann, sum hevur gjørt tær órætt, rindar aftur fyri henda órættin.

Frikenna stjórn

Jóannes Eidesgaard sigur víðari, at avtalan í stóran mun frikennir stjórnina í bankamálinum, tí tað verður sagt beinleiðis í avtaluni, at stjórnin og landsstýrið vóru síðustillað við misinformatión í sambandi við partabrævaumbýtið. -Hetta er ein sannleiki við velduga stórum modifikatiónum. Eg haldi eisini, at tað er ómetaliga løgið at ímynda sær hetta úrslitið, nú tá báðir teir føroysku eygleiðararnir í bankamálinum eru partar av føroysku samráðingarnevndini. Haraftrat situr ein fyrrv. fjølmiðlamaður eisini í samráðingarnevndini, sum hevur brúkt stóran part av orku síni júst uppá bankamálið. Hesi hava saman við stjórnini lagt til rættis hetta tjúkka roykslørið um bankamálið. Hvør skuldi trúð tí!

Góð avtala

Jóannes Eidesgaard heldur annars, at avtalan, sum nú er gjørd, í mongum førum er ein sera góð avtala. -Ein kann siga, at tíðin var búgvin til at fáa eina góða avtalu. Tað hevur verið trýst frá ymsum síðum á danskar myndugleikar fyri at koma út og gera eina góða avtalu. Tað góða í avtaluni er tað, at ein nú hevur beint burtur alt tað ringa, sum var í hinum avtalunum.

Jóannes Eidesgaard sigur annars, at tað kann kennast eitt sindur hugstoytt, nú at siggja, hvussu lætt tað gekst at fáa eina avtalu, tá ein hugsar um, hvussu neyv stýringin var á tí føroyska samfelagnum, tá ein sum javnaðarmaður var í Danmark til samráðingar í 93 - við teir somu menn, sum nú sita við samráðingarborðið.

Tann tíð tað var varð hvørt kilo av toski stýrt av danska forsætisráðmálaráðnum. Tað hevði ein kunna sloppið undan, um ein hevði eitt náttúrligt samskifti millum londini og ikki minst millum báðar javnaðarflokkarnar.

Jóannes Eidesgaard heldur annars, at føroyingar eiga at vera ómetaliga fegnir um, at vit nú hava fingið Fíggingargrunnin og Framtaksgrunnin á føroyskar hendur, og at vit hava fingið strokið flest allar avtalur, sum fyrr eru gjørdar. Eisini er tað gott, at tað nú er upp til landsstýrið at gera av bæði lán og veðhald. Hervið er eisini løgd ein stór ábyrgd á landsstýrið og vit mugu vóna, at landsstýrið er búgvið til at taka ta ábyrgdina.

Fyrrverandi fíggjarmálaráðharrin er eisini fegin um, at man hevur fingið við í avtaluna í sambandi við skuldina, at ein hevur rætt til „fortidig indfrielse af gælden, helt eller delvist". Tvs. at vit kunnu sjálvir fara út og søkja aðrar lángevarar, um vit kunnu fáa eina betri avtalu aðrastaðni.

Hóast ein 20 ára avdráttartíð fyri skuldina er long tíð, so heldur Jóannes Eidesgaard kortini, at nú er skuldin komin í ein fastan karm og er tað at fegnast um.

Hvat viðvíkur fasta gjaldinum uppá 323 mill. kr um árið til danska statskassan heldur hann eisini verða til at liva við, tí vit hava okkurt árið goldið meira enn 400 mill. bara í rentum.

Tá vit nema við leiklutin hjá Jóannesi sjálvum sum fólkatingsmanni, so ivast hann ikki í, at arbeiði hansara til frama fyri føroysku sakini, hevur verið við til at hjálpt landsstýrinum. Og tað bert fegnast hann um.

Oli lovað at „hjálpa"

-Hvat ætlar Jóannes Eidesgaard nú at gera á fólkatingi?

-Nú er eingin orsøk hjá mær at fara inn og stuðla stjórnini, tí hon klárar „Hvítusunnupakkan" einsamøll. Hetta kann hon, nú Oli Breckmann hevur lovað, at hann ikki fer at atkvøða ímóti stjórnini.

Hóast henda avtalan er komin undir land, so hevur Jóannes Eidesgaard ikki ætlanir um at skifta kós á Christiansborg.

-Eg gevi ikki stjórnini ein blankokekk við hesi avtaluni. Eg havi sagt: latið okkum fáa hesi tingini uppá pláss, og so kunnu vit tosa frá máli til mál um, hvussu vit skulu bera okkum at. Men eg havi sum høvuðsprinsipp ikki at leggja meg út í danskan innanríkispolitikk. Eg havi eisini dyrgt eftir alla tíðina at fáa Óla Breckmann at ganga inn fyri tankanum.

Jóannes Eidesgaard heldur, at Óli Breckmann er eitt sindur pliktaður yvirfyri landsstýrinum ikki at leggja seg út í donsk mál, nú hann er partur av eini samgongu, sum tosar um føroyskan suverenitet og um at niðurleggja fólkatingsessirnar - at hann í verki vísir, at hann eisini meinar tað.

-Eg havi stóra virðing fyri, at donsk uppílegging í føroyskan vinnulívs- og búskaparpolitikk líkasum er tikin burtur við hesi avtaluni, og tað kundi verið ein virðiligur máti at svara hesum aftur við, at vit gjørdu tað sama, nevniliga at føroysku fólkatingsumboðini heldur ikki løgdu seg út í danskan politikk.

Edmund Joensen, fyrrv. løgmaður:

Fullkomiliga eftir mínum høvdi

Jan Muller

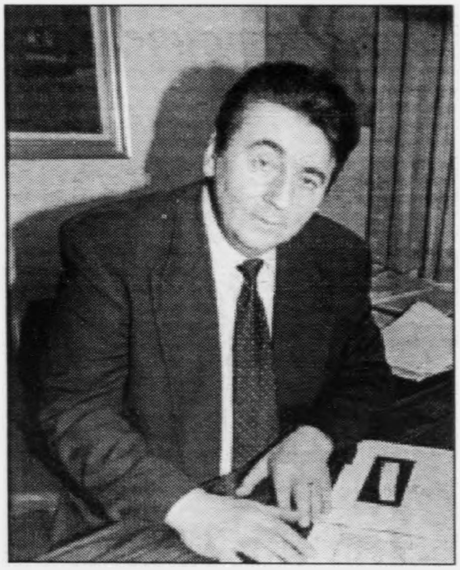

Edmund Joensen, fyrrverandi løgmaður heldur landsstýrið hevur gjørt nærum alt tað, sum hann og sambandsflokkurin hava lagt upp til undan samráðingunum við danir.

-Avtalan bleiv júst soleiðis, sum eg alla tíðina hevði roknað við. Eg taki hetta sum ein sigur fyri tað forarbeiði, sum eg sjálvur og sambandsflokkurin hava gjørt sigur formaður sambandsfloksins, Edmund Joensen í eini viðmerking til avtaluna, sum júst er gjørd millum landsstýrið og donsku stjórnina.

Fyrrv. løgmaður vísir á, at tað nettup vóru hann og sambandsflokkurin, sum reistu bankamálið mótvegis stjórnini í 1994, tá allir flokkarnir høvdu slept tí. Tað kom tá við í avtaluna við danir, at føroyingar ikki skuldu gjalda fyri bankabjargingarnar einsamallir.

Edmund Joensen sigur, at tað alla tíðina hevur verið hansara hugsan, at bæði endurgjald og skuld hoyrdu saman, meðan løgtingið hevur lagt seg eftir at skilja málini at.

-Tað tykist mær sum um at øll við undantaki av javnaðarflokkinum hava lurtað eftir okkara ráðum og hava avgreitt hesi málini undir einum.

Edmund Joensen sigur, at stórt sæð er úrslitið av samráðingunum tað hann hevði lagt upp til og sum hann hevði væntað. -Eg meti hetta sum ein persónligan stórsigur.

Formaður sambandsfloksins, sum sjálvur hevur verið valdur á fólkating sigur annars, at tað nú er sera umráðandi, at Óli Breckmann ikki sleppur undan at halda sítt lyfti til stjórnina. Hann má tí vera í salinum, tá atkvøtt verður um Hvítusunnupakkan. -Nú fangar borðið og hann má trýsta á gula knøttin, sum merkir, at hann ikki atkvøður í málinum.

Markið

Løgmaður fegnast eisini um, at Nyrup og Blair nú hava tosað saman um marknaspurningin. -Hetta meti eg eisini sum ein stóran persónligan sigur, tí eg sum løgmaður tók hetta málið upp við danska forsætisráðharran. Tvs. at hetta málið kann loksins verða loyst eftir hesi 17 árini.